

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1933.

Första kammaren.

Nr 20.

Måndagen den 13 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Justerades protokollet för den 7 innevarande månad.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m.

*Ang. vissa
ändringar i
tulltaxan
m. m.*

I en den 10 mars 1933 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 194, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta,

1:o) att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skulle i nedan angivna delar erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår:

		Tull för 100 kg kronor
	Blommor och blomdelar, naturliga, avskurna, ej särskilt nämnda:	
	till prydnad användbara, även preparerade:	
36: 1	mimosa och ljung . . . . . E	200: —
36: 2	andra . . . . . E	500: —
	<i>Anm.</i> För torkade — — — — — icke utgå.	
	Frukter och bär, ätbara:	
	torkade eller saltade:	
	nötter:	
70: 1	valnötter . . . . . T	20: —
70: 2	andra; ävensom kastanjer . . . . . T	30: —
	mandel:	
71: 1	krakmandel . . . . . T	25: —
71: 2	annan; ävensom aprikos-, persiko- och plummonkärnor samt s. k. arachidmandel . . . . . T	35: —
72: 1	dadlar . . . . . N	25: —
72: 2	andra, ej särskilt nämnda . . . . . N; ävensom nötkärnor . . . . . T	50: —

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

		Tull för 100 kg kronor
	Vin och andra alkoholhaltiga drycker, innehållande mer än 2 ¹ / ₄ men ej mer än 25 volymprocent alkohol, ej hänförliga till maldrycker:	
151	på andra kärl: musserande . . . . . 100 liter	100: —
	Ättika och ättiksyra:	
185	på andra kärl, utan avseende på syrehalten . . . T	50: —
210	Terpentinolja . . . . . T	3: —
	Vävnader och stampad filt, vattentäta genom beläggning eller impregnering med massa eller innehållande kautschuk, strumpstolsarbeten och andra genom virkning, stickning eller knytning tillverkade varor, innehållande kautschuk, utan sömnadsarbete, ej hänförliga till annat nummer; ävensom sammanklistrade, fernissade eller lackerade vävnader, vaxduk härunder inbegripen:	
459	— — — — —	
460	andra slag:	
	icke innehållande silke:	
461	i förening med kautschuk . . . . . E	175: —
462	— — — — —	

2:o) att förordningen den 31 januari 1932 (nr 15) med tillägg till gällande tulltaxa skulle i nedan angivna delar erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
		Köksväxter, ej särskilt nämnda: färska eller enbart kokade:	
ur 56	ur 113	sparris, inkommande under tiden 1 maj—30 november . . . . . T	100: —
ur 57	ur 116	andra slag: haricots verts och sallad, inkommande under tiden 1 maj—30 november . . . . . T	25: —
ur 57	ur 116	kronärtskockor, inkommande under tiden 16 juni—30 november . . . T	25: —
ur 57	ur 116	andra än haricots verts, sallad och kronärtskockor . . . . . T	25: —
ur 261	592	Puder, smink och näskitt . . . . . E	100: —
262	593	Lukt- eller toalettvatten, parfym- och kosmetiska medel, fasta eller flytande, ej hänförliga till annat nummer . . . E	100: —

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

3:o) att vad i förordningen den 31 januari 1932 (nr 15) med tillägg till gällande tulltaxa stadgades beträffande tilläggstull för dessertost (stat. nr 69), blommor och blomdelar (stat. nr 89) samt gåsleverpastej (stat. nr 282) skulle upphöra att gälla;

4:o) att de i det föregående omförmälda ändringarna skulle träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämde.

I propositionen hade föreslagits borttagande av eller nedsättning i nu utgående tilläggstullar för åtskilliga varuslag ävensom sänkning av vissa i den ordinarie tulltaxan upptagna tullsatser.

Av vad föredragande departementschefen anfört till förenämnda statsrådsprotokoll framgick, att dessa tullsänkningar föreslagits med hänsyn till det ömsesidiga handelsutbytet mellan Sverige och vissa andra länder, bland vilka departementschefen särskilt nämnt Frankrike. Genom dessa sänkningar skulle avsättningen av våra exportalster kunna underlättas. Vissa i utlåtandet anförda restriktioner, som drabbade importen av svenska varor, skulle nämligen därigenom komma att undanröjas. Förhandlingar i detta ämne hade förts med Frankrike; och hade departementschefen ansett föreliggande förslag vara att förorda ur handelspolitisk synpunkt.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet anfört:

»Ehuru utskottet hyser betänkligheter mot flera av de föreslagna tullsänkningarna, har utskottet likväl, med hänsyn till vad departementschefen anfört, ansett sig böra i sin helhet tillstyrka det föreliggande förslaget. Utskottet utgår emellertid från att, därest de handelspolitiska förutsättningarna för tullsänkningarna icke längre skulle vara för handen, Kungl. Maj:t vidtager erforderliga åtgärder för ett återställande av tullsatserna till nu gällande belopp.

Utskottet hemställer, att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 194.»

Reservation hade anmälts av, utom annan, herr *Bergman*, som likväl ej antytt sin åsikt.

Herr Bergman: Herr talman! Jag ber att få säga ett par ord med hänsyn till det sätt, varpå den förberedande behandlingen av denna sak har försiggått. Propositionen blev tillgänglig för utskottets ledamöter fredag förmiddag kl. 11, tillstyrktes efter en högst summarisk behandling i utskottet kl. 5 e. m. samma dag och expedierades omedelbart till riksdagen. Den i författningarna förutsatta motionstiden kunde givetvis på intet sätt tagas i anspråk, och någon verklig överläggning i de intresserade grupperna inom riksdagen var praktiskt taget icke möjlig, icke ens i partiernas förtroenderåd, som på så kort tid icke kunde effektivt sammankallas. Detta sätt att forcera ett så högst viktigt ärende med faktiskt eluderande av riksdagens prövningsrätt synes mig icke böra få passera oanmärkt. Man kanske invänder, att traktatsberedning och diplomatiska underhandlingar ägt rum och att utrikesnämnden hörts. Detta giver mig emellertid anledning att påtala proceduren i allmänhet vid traktatsförhandlingar. Det har visat sig många gånger förut, att, när traktater och internationella avtal av detta slag komma till, det praktiskt taget ingenting är att göra, när saken kommer till riksdagen; frågan är i varje detalj absolut avgjord på förhand. Men det har väl aldrig någonsin förekommit förr, åtminstone så långt jag kan erinra mig, att en sak forcerats till den grad som här skett, utan att ens något varsel givits ens i tidningspressen, utan att allmänheten fått en aning om, vilka viktiga saker som vore i görningen.

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

Demokratien har ju många gånger påtalat och utdömt den hemliga diplomatiens, men den är fortfarande ibland i verksamhet utan inskränkning, som vi nu se på det eklatantaste exemplifierat. Skall det vara någon mening med riksdagens medverkan i sådana saker som dessa — och det gäller ju här mycket viktiga saker, som riksdagen ovillkorligen bör fritt få kunna överlägga om — så måste väl intresserade politiska grupper och personer på ett tidigare stadium få komma i tillfälle att göra bekantskap med sakens viktigaste punkter innan man står inför ett fait accompli, såsom här är fallet.

Jag förstår givetvis, att i vissa fall, exempelvis när det är fråga om en höjning av tullsats, en sådan situation kan föreligga, att fog finnes för att icke i förtid låta folk få veta, vilka åtgärder som förberedas, men här var det ju fråga om nedsättning av tullsats på ömse sidor, och då har väl icke sekretessen samma betydelse som i förra fallet. Här gällde det bland annat, och det är det viktigaste från det lands synpunkt, med vilket vi haft att göra, att vår skattelagstiftning skulle modifieras så, att vissa spirituösa drycker, musserande viner m. m. skulle bli billigare, högst betydligt billigare, för att lätta möjligheten att till oss importera sådana föga nyttiga lyxvaror. Sveriges talrika nykterhetsvänner äro givetvis intresserade av, till hurudant resultat en sådan aktion kan leda, och det hade varit önskligt, att de hade fått rådruum att överlägga om saken och om det taktiska läget. Hade det för övrigt ej varit möjligt att, när det land, som det nu är fråga om, åsatte sina 15 procents tilläggstull på svenska importvaror, omedelbart svara med en liknande tilläggstull på viss lyximport från samma land för att få ett bättre utgångsläge vidkommande förhandlingar? Man kan ju säga, att detta icke är någon anmärkning mot den nuvarande regeringen. Det är det visserligen icke utan närmast mot den som satt förut. En sådan anmärkning kan ju till intet föranleda för närvarande, men det förefaller mig, att man må vara berättigad ifrågasätta om man ej kunnat förfara något annorlunda för att komma till ett bättre resultat än det man nu kommit till.

Emellertid medgiver jag naturligtvis, att det är av ofantligt stor betydelse att få bort tilläggstullen på svenska trävaror, och situationen är sådan både i Sverige och på andra håll i världen, att man ibland måste finna sig i avtal, som man under gynnsammare förhållanden icke skulle vilja vara med om, för att vinna andra fördelar som ha stor betydelse för land och folk. Vissa eftergifter voro således oundvikliga, men var det alldeles nödvändigt att, vid utbytet av gåvor och gengåvor, på varje punkt komma till just det nu föreliggande resultatet?

Jag kan för övrigt icke annat än beklaga, att vår nu sittande regering, som består av flera goodtemplare, och visserligen även, skulle jag tro, flera före detta goodtemplare än någon föregående svensk regering, skall behöva bli den som mer än någon annan får ruinera resultaten av vad svensk nykterhetsrörelse under decennier uppbyggt. Först konfiskerar man rusdrycksmedelsfonden — les beaux restes äro ju inte lönt att nu tala om — sedan drar regeringen in stora belopp på anslagen för nykterhetsverksamheten, ja, den drar t. o. m. besynnerligt nog in vart enda öre till den av regeringens partivänner så förtjänstfullt igångsatta propagandan mot den olagliga rusdryckshandlingen. Och nu kommer samma regering över oss med en proposition om att göra champagnen 3 kronor billigare per liter i stället för 3 gånger dyrare, som hade varit det mest önskvärda i tider sådana som dessa, då man ju bör inskränka och motarbete lyxen på alla områden. Jag beklagar regeringen: det måste vara med tungt hjärta som de gamla propagandister mot allt förtärande av vin, som sitta i regeringen, ha nödgats finna sig häri.

Jag kan icke ens lyckönska hans excellens herr utrikesministern att ha fått

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

avsevärt billigare champagnekostnader, när han skall hålla sina officiella middagsgäster, ty det skulle ju vara en uppenbar förolämpning mot vår nuvarande utrikesminister att ifrågasätta att han överhuvud skulle bjuda på champagne, han som under decennier drivit en så värdefull och uppskattad propaganda mot allt bruk av vare sig champagne eller andra alkoholhaltiga drycker och som i sin allmänt kända egenskap av goodtemplare avlagt ett högtidligt livstidslöfte att varken själv smaka eller bjuda andra på sådana drycker. Om man icke rent av vill förolämpa hans excellens, måste man alltså känna sig förvissad om, att han ger Europa det goda exemplet av, huru man kan ge fina fester för förnämt folk utan en droppe alkohol, alltså med alkoholfritt vin eller såsom de amerikanska presidenterna, som också ha fint folk till gäster, i många år ha gjort, med kristallklart vatten.

Ja, det är en penibel situation i många avseenden, och det är ju på förhand klart, huru utgången kommer att bli i denna sak. Det tjänar givetvis ingenting till att framställa något yrkande om någon som helst detaljändring. Man kan endast beklaga vad som här påtalats, och jag hoppas, att tider skola komma, som möjliggöra för oss att taga upp förhandlingar om dessa lyxtullar under bättre omständigheter än de nu för handen varande. Jag hoppas också, att den fördel, som Sverige får genom ett borttagande av tilläggstullen på den svenska importen till det ifrågavarande mäktiga landet, skall ha ett gagneligt och glädjande inflytande på vår svenska trävaruexport.

Jag har alltså, herr talman, intet yrkande att göra, men ingen kan förvåna sig över, att jag, med min av så många delade inställning till alkoholfrågan, icke kunnat låta vad som här sker passera utan något uttalande, utan en protest såväl i avseende på det sätt, varpå saken förberetts som i avseende på det resultat som man i visst avseende kommit till.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **Sandler**: Herr talman! Herr Bergman började med att tala något om demokrati, och det giver mig anledning att erinra om, att det finnes ett ord som heter demagogi. Det framgick mycket tydligt av den senare delen av herr Bergmans anförande, att hans intresse i denna angelägenhet vida mindre kretsade kring den fråga, som föreligger till kammarens behandling, än kring andra, denna sak fullkomligt ovidkommande omständigheter — och därmed tillåter jag mig, herr talman, att övergå till den fråga, som står på kammarens dagordning. Det kan ju vara berättigat, att kammaren erhåller vissa upplysningar i anledning av den framställda anmärkningen, att detta ärende skulle behandlats på sådant sätt, att riksdagens rättigheter blivit åsidosatta och det blivit omöjligt för riksdagen att företaga den prövning av ärendet som det är dess skyldighet att företaga.

Jag vill då med anledning därav först erinra om, att det ärende, som nu föreligger till kammarens avgörande, är till sin art av den beskaffenhet, att det måste handläggas på ett snabbt sätt. Naturligtvis kan det handläggas på annat sätt under den förutsättningen, att man vill taga de med ett sådant uppskjutande förenade riskerna. Det förefaller mig icke fullt säkert, att herr Bergman, ifall han varit i den positionen att han kunnat taga några risker i detta sammanhang, skulle velat taga dessa risker. Jag har icke någon större respekt för det maktlöshetens kurage som består däri, att man, i välförstådd känsla av, att vad man säger icke gör någonting från eller till vid avgörandet, anser sig kunna begagna tillfället att framföra en kritik som ligger ens hjärta särskilt nära. Jag vill erinra om, att anledningen till att detta ärende kommit på kammarens bord är en förändring i vårt handelspolitiska läge i förhållande till Frankrike. Förslaget har sin betydelse även i andra hänseenden

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

än beträffande vårt förhållande till Frankrike, men den direkta anledningen är den förändring som eventuellt kommer att inträda under de allra närmaste dagarna och som, därest regeringen icke handlat och handlat raskt, kommit att försätta en av våra viktigaste exportnäringar i en ytterst brydsam belägenhet. Redan från och med onsdagen i denna vecka skulle vi stått i den situationen att endast med yttersta svårighet, kanske icke alls, kunna sälja trävaror till Frankrike. Den ärade talare, som först hade ordet, vet mycket väl detta, i det avseendet ha fullständiga upplysningar lämnats det utskott som haft att behandla ärendet. Jag ber vidare att få erinra om, att på ett förberedande stadium i detta ärende liksom i andra liknande ärenden, riksdagens förtroendemän i utrikesnämnden erhållit informationer på ett så tidigt stadium som det överhuvud taget varit möjligt.

Huru pass snabbt det varit nödvändigt att handla i detta fall torde också framgå av, att ännu i det ögonblick, då propositionen avlämnades i riksdagen, måste man i Paris förhandla angående vissa praktiska modaliteter för verkställigheten av ett eventuellt riksdagsbeslut i den avsedda riktningen. Jag vågar därför göra gällande, att i det avseendet har riksdagen beretts allt det rådrum som det överhuvud taget varit möjligt, för den händelse att man icke velat taga den risk som låg i en senare behandling av ärendet.

Då herr Bergman gör gällande, att detta är att sätta riksdagens prövningsrätt ur spelet, måste jag erinra om, att, om bevillningsutskottet uppskattat risken som jag talat om på annat sätt än regeringen, bevillningsutskottet hade kunnat förorda en senare behandling av ärendet. Den omständigheten, att bevillningsutskottet icke så förfarit utan skyndsammast möjligt handlagt ärendet, betraktar jag som ett vittnesbörd om, att bevillningsutskottet gillat regeringens uppfattning i avseende å behovet av att skyndsammast möjligt behandla detta ärende.

Herr Bergman meddelade kammaren, att man borde ha kunnat förfara på annat sätt uti denna fråga. Detta vore, sade han, icke någon anmärkning mot den nu sittande regeringen utan mot dess företrädare, alltså mot den frinsinnade regeringen. Han antydde, att man kunnat behandla detta ärende så, att man redan vid den tidpunkten, då den franska surtaxen pålades, svarat med tullförhöjning här hemma i Sverige. För min del vågar jag icke alls i detta avseende rikta någon anmärkning mot den förutvarande regeringen. Om den icke förfarit så som herr Bergman anser lämpligt, så tror jag, att den haft mycket goda skäl att icke så göra. Vårt handelspolitiska läge i förhållande till Frankrike var sådant, att jag för min del vågar tro, att det var en riktig politik att icke söka åstadkomma ytterligare spänning genom några kampåtgärder i form av tullförhöjningar här hemma. För min del har jag haft den uppfattningen, att det icke fanns anledning att vidtaga sådana åtgärder som nu skett i och genom de avslutade förhandlingarna i Paris, förr än man befann sig i det läget, att våra intressen i Frankrike på allvar och på vitala punkter voro hotade. Där befinna vi oss i dag. Om icke riksdagen bifaller vad här föreslagits, tager man därmed på sig mycket betydande risker i fråga om en av våra viktigaste exportnäringar.

Jag tillåter mig sluta med den reflexionen, att i en tid, då de handelspolitiska åtgärderna nästan ständigt och jämt gå ut på att försvåra handelsutbytet mellan länderna, borde det, även om man kan ha principiella betänkligheter mot ett sådant arrangemang som nu träffats, hälsas med tillfredsställelse, att det någon gång vidtages åtgärder som äro avsedda att, och, såsom jag livligt hoppas, komma att leda till en utveckling av handelsutbytet mellan två länder.

Herr talman, jag anhåller om bifall till utskottets hemställan.

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

Herr Björck, John: Herr talman! I likhet med bevillningsutskottet måste jag säga, att jag hyser starka betänkligheter mot flera av de föreslagna tullsänkningarna. Detta gäller särskilt de i förslaget först nämnda varorna, avskurna blommor och blomdelar. För vissa slag av dessa sänkes ju tullen från nu utgående 10 kronor till 2 kronor per kg., och för andra slag från 10 kronor till 5 kronor per kg. Att dessa avsevärda sänkningar av nu gällande tullskydd måste bli mycket kännbara för vårt lands trädgårdsodlare, torde vara klart för alla. Genom de förhöjningar av tullen, som genomfördes vid föregående års riksdag, har ju importen nedbringats avsevärt, vilket givetvis kommit landets trädgårdsodlare till godo. De ha därigenom trots kristiden, som ju helt naturligt för med sig minskad efterfrågan på en sådan lyxvara som blommor, kunnat vinna avsättning för sina produkter och därför i stor utsträckning kunnat hålla sina odlingar i gång och sina arbetare sysselsatta även under vintern. Att de nu föreslagna tullsänkningarna komma att få svåra följder, därom är jag övertygad, inte bara för företagen i denna bransch utan även för deras arbetare.

Nu har jag för min del svårt att förstå, att fransmännen fästa så stort avseende vid just denna varupost i deras handel med vårt land, enär deras export hit av blommor sedan flera år varit rätt obetydlig. Enligt statistiken för åren 1930 och 1931, den sista som är tillgänglig, var hela vårt lands import av blommor år 1930 826,924 kronor, och härav från Frankrike 114,000 kronor. 1931 var hela vår import av blommor 713,567 kronor, härav från Frankrike endast för 76,000 kronor friska och 45,000 kronor torkade blommor, tillsammans 121,000 kronor i runt tal, detta innan de förlidet år genomförda tullarna hunnit verka. Den föreslagna tullsänkningen kommer därför inte att betyda så mycket för Frankrike som fast mer för andra länder. Se vi på importsiffrorna från andra länder, när det gäller dessa varor, så finna vi, att vår huvudimport av blommor äger rum från Italien, Danmark och Nederländerna. Frankrike kommer först i fjärde rummet. År 1930 importerade vi från Italien för 363,000 kronor, från Danmark för 168,000 kronor, från Nederländerna för 144,000 kronor och från Frankrike för 114,000 kronor. Motsvarande siffror voro för år 1931: Italien 234,000 kronor, Danmark 142,000 kronor, Holland 104,000 kronor och Frankrike 121,000 kronor, om man tillägger de 45,000 kronor, för vilka vi importerade preparerade och torkade blommor från sistnämnda land.

Jag tillåter mig därför hålla före, att man borde ha kunnat finna andra bytesobjekt, när det gällt att komma överens med fransmännen, så att denna affär icke hade behövt gå ut över trädgårdsodlarna, som i dessa tider i likhet med andra jordens brukare ha det mycket bekymmersamt. Sådan som situationen nu är, och då jag mycket väl förstår, att denna överenskommelse blir till gagn för vårt lands utrikeshandel i sin helhet, ämnar jag, herr talman, icke göra något yrkande. Men jag tillåter mig uttala den förhoppningen, att regeringen och riksdagen på annat sätt söka ge vårt lands trädgårdsodlare den kompensation, som de rättvisligen kunna göra anspråk på, då denna överenskommelse i stor utsträckning kommer att gå ut just över dem och deras näringsgren.

Herr Nilsson, Johan, i Kristianstad: Herr talman! Jag föranleddes att begära ordet egentligen av att det här har antytts, att vi icke skulle ha haft tid på oss att sätta oss in i ärendet tillräckligt i det utskott, som haft att behandla ärendet. Herr Bergman gjorde vissa erinringar mot »den hemliga diplomati», men jag tror icke, att han hade någon anledning till detta vid detta tillfälle. Han skulle möjligen kunnat tala om en *hastig* diplomati, men icke om

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

en hemlig, ty vi ha fått fullständiga informationer om vad ärendet innebär, och herr Bergman har även haft tillfälle att få det, då han ju är medlem av utskottet.

Frågan är av en utomordentligt stor vikt, men ingalunda så invecklad, att man icke på den korta tid, som stått till buds, kunnat bli övertygad om, vad frågan innebär och om nödvändigheten av att tillstyrka det förslag som här framlagts. Det är så, att handelsutbytet mellan vårt land och Frankrike ligger till på det sättet, att vår export till Frankrike betydligt överstiger den export som vi ha hit, och under sådana förhållanden är det tydligt, att man kan bli utsatt för vissa krav från ett land, där handelsförhållandena ligga till på det sättet. De exportvaror, för vilka det nu är fråga om att söka bereda bättre avsättningsmarknad i Frankrike, äro av så oerhört stor betydelse för vårt land, att det är klart, att man verkligen måste besinna sig mer än en gång, innan man ställer sig avvisande till ett förslag som innebär lätnader på det området.

Det har visserligen framkommit ett par reservationer till utskottets utlåtande, och det har pekats på från en reservant, att det är beklagligt, att tullsatserna skola sänkas på dessertost, men jag tror, att syftet med detta påpekande icke kan vara av den art, att det bort komma fram i detta sammanhang — jag menar av handelspolitisk art därför att importen av den vara som reservanten syftar på är så pass minimal, att den icke kan ha någon väsentlig betydelse, och tillverkning av den sorts ost som importeras från Frankrike förekommer icke inom vårt land.

I fråga om vissa trädgårdsprodukter beklagar jag i likhet med den sista ärade talaren att en sänkning måst äga rum, men i förhållande till den vinst man gör har man fått böja sig för de förhållanden som föreligga.

Vad beträffar herr Bergmans särskilda bekymmer, som kanske mest föranletts av att tullsatsen sänkts på musserande viner, förstår jag ju att han tycker, att detta kan vara onödigt, och det är ju en rätt säregen situation, att vi på dessa lyxartiklar, icke blott de musserande vinerna utan även andra, skola gå in för detta förbilligande, när man samtidigt under de tider vi leva uti nödgas fördyra vissa nödvändighetsvaror. Men sådana äro de handelspolitiska förhållandena, och då man icke läser kunna komma ifrån dem, har utskottet funnit, att det varit nödvändigt och klokt att tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Vi ha, som sagt, ingenting gjort i förhastande, utan vi ha blivit fullt övertygade om, att det ur landets synpunkt är gagneligt att så göra, och med denna utgångspunkt ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Hansén: Herr Bergman ansåg sig böra i sitt anförande rikta en anmärkning mot den föregående regeringen, därför att den icke infört kampfällor mot Frankrike, vilka enligt herr Bergmans mening skulle ställt oss i en bättre position vid de förhandlingar, som den nuvarande regeringen fört, än vad som nu varit fallet. Om herr Bergman något studerat den föreliggande frågan, tycker jag att han skulle dragit den motsatta slutsatsen. De finanstullar — berörande bland annat en hel del av de nu ifrågavarande varorna — som den föregående regeringen ansåg sig av statsfinansiella skäl böra föreslå och som riksdagen godkände, måste nu strykas, trots att vårt finansiella behov är större än i fjol.

Vidare vill jag säga den ärade talaren, att vi förra året inte bara hade surtaxen att kämpa emot, utan även en hård kontingentering. Men herr Bergman har antagligen inte gjort sig mödan att taga reda på vilket arbete, som ut-

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

förts för att i detta svåra läge göra det bästa möjliga för den svenska exporten på Frankrike. Då herr Bergman nu vill undervisa den gångna och nuvarande regeringen på detta område, vill jag säga, att den sortens handelspolitik, som tar sig uttryck i införande av kamptullar gentemot länder, med vilka vi ha en starkt positiv handelsbalans, är av den art, att jag skulle tro, att det inte är många, som i ansvarig ställning skulle vilja gå den vägen. Jag tror inte ens, att herr Bergman själv, om han stått i ansvarig ställning, skulle så tagit miste om mål och medel.

I den föreliggande frågan ber jag endast att i korthet få uttala min glädje över den lättnad för den svenska exporten på ett vitalt område, som den nuvarande regeringen här lyckats uppnå. Även om de motprestationer, som vi måste finna oss i, ej tilltala oss, ber jag få uttala min tillfredsställelse över resultatet och yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Westman: Herr talman! Hans excellens uttalade sin tillfredsställelse över att nu kunna förorda en åtgärd, som avser att öka handelsomsättningen mellan länderna. Jag är säker på att vi alla dela denna hans excellens' tillfredsställelse. Men jag hoppas, att han excellens inte förbiser, att möjligheten att vidtaga denna åtgärd har berott därpå, att man tidigare har i viss, ehuru mycket obetydlig, mån stärkt vårt lands position i den handelspolitiska dragkampen genom vissa tullförhöjningar. Det är givet, att jag med detta påpekande också har uttalat en liten gensaga mot vad den siste ärade talaren anförde.

Jag har emellertid egentligen begärt ordet för att säga till hans excellens, att när hans excellens uttryckte sin tillfredsställelse över de tullsänkningar, som nu föreslås, förutsätter jag, att hans excellens därmed inte ville uttala en tillfredsställelse över att dessa tullnedsättningar också komma att verka till förmån för länder, vilka *icke* för närvarande ha beviljat oss motsvarande handelsförmåner som Frankrike gjort. Jag hoppas, att hans excellens av de erfarenheter han har gjort vid handläggningen av detta ärende skall finna anledning att upptaga till snabb och förnyad behandling den gamla frågan om en förändring av vår tulltaxa. Vore det inte på tiden, att vi överginge till systemet med dubbla tariffer för att på det sättet undvika sådana olägenheter, som de, vilka i handelspolitiskt avseende måste följa av ett bifall till denna Kungl. Maj:ts proposition?

Eftersom jag har ordet vill jag slutligen framhålla, att man naturligtvis kan diskutera, huruvida de bytesobjekt, som valts från svensk sida, äro de, som i första hand bort ifrågakomma. Det är givet, att från lantmannahåll anledning till missnöje kan föreligga över att jordbrukets och dess binäringars intressen fått stå tillbaka i detta fall. Såsom situationen nu är, kan väl emellertid ingen från jordbrukarsidan vilja undandraga sig den uppoffring, som i det allmännas intresse åläggas honom enligt detta förslag.

Herr talman! Jag har intet annat yrkande än om bifall till utskottets hemställan.

Häri instämde herrar *Bismark* och *Tjällgren*.

Herr Örne: Min avsikt är inte att i någon högre grad förlänga debatten, utan endast att i anledning av herr Westmans livliga förord för dubbeltariffer be att få avråda regeringen från några planer i den riktningen. Dubbeltariffer ha visat sig vara i hög grad fördärliga för de länder, som infört dem, åtminstone när det gäller att bekämpa arbetslösheten. Tyskland är väl det

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

mest upplysande exemplet härpå. Jag tycker inte vi ha någon som helst anledning att ge oss in på samma vägar, som Tyskland har gått.

Jag ber för övrigt endast att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Bergman: Herr talman! Hans excellens utrikesministern polemiserade mot mig på ett sätt som hade passat bättre om jag hade yrkat avslag på det förslag, som här föreligger från bevillningsutskottet. Det har jag ju dock icke gjort. Han förmenade, att det faktum att bevillningsutskottet tillstyrkt överenskommelsen kunde anses bekräfta, att det icke varit möjligt att handla på annat sätt. Det anser jag också vad situationen i dag beträffar, och det är ju en fördel, som vi få för vårt land i ett synnerligen viktigt avseende. Det medgav jag också i mitt första anförande. Vi befinna oss i ett tvångsläge, där det *nu* icke kan handlas annorlunda. Vad jag anmärkte innebar ju det, att jag inte kände mig riktigt säker på, huruvida man inte på ett tidigare stadium skulle kunnat lägga förhandlingarna så, att man kunnat befinna sig i ett något bättre läge i dag. Om så kunnat ske, undandrager sig naturligtvis min kännedom, och det är ju möjligt, att det inte kunnat gå för sig, men jag känner mig icke alldeles säker därpå.

En föregående talare, min högt ärade vän och partikamrat herr Hansén, sade, att vi ju i fjol hade infört vissa finanstullar, som vi nu måste stryka, och han menade, att det hade vi fått göra, om vi infört sådana även på någon av dessa varor. Ja, det är mycket troligt, men jag menar, att om man svarat på den kampåtgärd, som vidtogs mot oss — ty det var dock inte vi, som började, utan det var en kampåtgärd, som av annat land först vidtogs mot oss — med en motsvarande, gärna moderat och inte på något sätt överdriven men dock positiv åtgärd, så är det törhända tänkbart, att utgångsläget hade blivit något gynnsammare vid senare behandlingen. Jag vågar icke uttala mig om huruvida detta är riktigt, och jag förstår mycket väl, att när vi befinna oss i det handelspolitiska läge i avseende å export och import, som vi göra, till det ifrågavarande landet, så är situationen ganska svår för oss.

Bevillningsutskottets ärade ordförande förklarade nyss, gent emot mitt tal om »hemlig diplomati», att det inte varit någon hemlig, utan blott en hastig behandling av saken. Det är riktigt. Jag anmärkte på denna hastighet också. Jag tycker verkligen, att det i en så viktig sak som denna sannerligen är en smula betänkligt att samma dag utan tillfälle till rådrom för föregående överläggningar fatta omedelbart beslut. Men när jag talade om hemlig diplomati, så menade jag — och det framgår ju ganska tydligt av vad jag sade — att jag tänkte mig, att man på ett tidigare stadium ändå hade kunnat låta sakens viktigaste punkter bli så pass bekanta, att man kunnat få veta, vad det närmast var fråga om, och få tillfälle att offentligen och i de intresserade grupperna i lugn och ro överlägga om saken. De frågor det gäller äro ju icke av den art, att de nödvändigtvis fordra en så oerhörd sekretess, med hänsyn till den art av tullpolitisk aktion det i detta fall gällde, såsom jag i mitt föregående anförande har utvecklat. Jag menar, att det väl inte varit omöjligt att, som sagt, få tillfälle att kunna överlägga om saken, innan saken de facto var avgjord. Så går det till i åtskilliga andra parlament. Jag kan ju icke säga, om det varit möjligt för regeringen att framlägga denna proposition tidigare, men nog förefaller det en oinvid, som om det kunnat ske några dagar tidigare, med en bättre beräknad föregående behandling, även med avseende fäst vid det finska avtalet. Så viktiga frågor som dessa böra icke få forceras igenom i sådan hast, i motsats till vad som är förutsatt i lagar och författningar, och vad som naturligtvis också i och för sig enligt

Ang. vissa ändringar i tulltaxan m. m. (Forts.)

sunda förnuftet bör ske, när det gäller sådana frågor. Det är som sagt möjligt, att vederbörande icke rå för överrumplingen, och då är det inte annat att göra än att acceptera saken såsom ett faktum. Men man må ju ha rättighet att beklaga det sålunda iråkade läget.

Herr **Trygger**: Jag kan inte underlåta att uttala en lyckönskan till regeringen för det sätt, varpå regeringen har handlagt och löst denna synnerligen svåra fråga. Jag yrkar således bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande betänkande hemställt.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 201, angående disposition av vinstmedel hos Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående beteckning för vissa slag av vin, bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Herr statsrådet *Vennerström* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 199, angående vissa avlöningsstater under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1933/1934.

På framställning av herr förste vice talmannen beslöts att handläggningen av återstående ärenden på föredragningslistan skulle uppskjutas till ett annat sammanträde.

Anmälde bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 89, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m.; och

nr 90, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående beteckning för vissa slag av vin.

Skrivelseförslagen godkändes under förutsättning, beträffande förslaget nr 89, att utskottets hemställan i betänkande nr 14, samt, i fråga om förslaget nr 90, att utskottets hemställan i betänkande nr 15 bifölles även av andra kammaren.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 199 och 201.

Anmälde och bordlades andra lagutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av väckt motion om fastställande av vissa bestämmelser avseende ändringar i eller tillägg till gällande lagstiftning rörande sjöfarten; och

nr 15, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar i lagen om arbetarskydd.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.45 e. m.

In fidem
Eric Carlén.
